เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพฤหัสบดีที่ 21 มีนาคม 2013 เวลา 22:11 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 23 กรกฎาคม 2017 เวลา 13:57 น.

พญามังราย เป็นราชโอรสของพระเจ้าลาวเมงแห่งราชวงศ์ ลวจังกราชผู้ครองหิรัญนครเงินยาง กับพระนางอั้วมิ่งจอมเมืองหรือพระนางเทพคำขยาย ราชธิดาของท้าวรุ่งแก่นชายเจ้าเมืองเชียงรุ้ง พระองค์ประสูติเมื่อวันอาทิตย์ แรม ๙ ค่ำ เดือนอ้าย ปีกุนเอกศกจุลศักราช ๖๐๑ ตรงกับพุทธศักราช ๑๗๘๑
เมื่อมีพระชนม์ได้
๑๖
พรรษา
พระบิดาได้สู่ขอ
ธิดาเจ้าเมืองเชียงเรืองมาเป็นคู่อภิเษกแล้วโปรดให้ราชบุตรมังรายเป็นมหาอุปราช เมื่อพระเจ้าลาวเมงสวรรคตในปี พ.ศ.
๑๘๐๒
ราชบุตรมังรายราชโอรสจึงได้ครองเมืองหิรัญนครเงินยางสืบแทน
ในขณะที่มีพระชนมายุ
๒๑
พรรษา

ครั้งนั้น เมืองเล็กเมืองน้อยต่าง ๆ ในแคว้นลานนาเกิดแตกความสามัคคี ต่างตั้งตนเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน ทั้ง ๆ ที่เจ้าเมืองส่วนใหญ่ก็เป็นพระญาติของพระองค์ คือสืบเชื้อสายมาจาก ลั๊วจักราชด้วยกัน พญามังรายจึงมีพระดำริที่จะรวบรวมเมืองใหญ่น้อยทั้งหลายเข้าเป็นอาณาจักรเดียวกัน เพื่อความสงบสุขของอาณาประชาราษฎร์ซึ่งต่างก็เป็นชาวล้านนา ดังนั้นจึงมีใบบอกไปยังเมืองต่าง ๆ ที่ตั้งตัวเป็นอิสระให้มาอ่อนน้อม เมืองใดแข็งข้อก็ส่งกองทัพไปปราบ ตีได้เมืองมอบเป็นเมืองแรก ต่อมาได้เมืองไร เมืองเชียงคำ ให้ถอดเจ้าผู้ตรองนครออกแล้วแต่งตั้งขุนนางอยู่รั้งเมืองแทน แต่นั้นมาหัวเมืองใหญ่น้อยทั้งหลายต่างพากันมาสวามิภักดิ์โดยสิ้นเชิง

เมื่อรวบรวมหัวเมืองฝ่ายเหนือได้แล้ว ก็คิดจะยกทัพไปปราบหัวเมืองฝ่ายใต้ต่อไป ในปี พ.ศ. ๑๘๐๕ ขณะยกทัพไปถึงเมืองลาวกู่เต้าและประทับบอยู่ที่นั่น

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพฤหัสบดีที่ 21 มีนาคม 2013 เวลา 22:11 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 23 กรกฎาคม 2017 เวลา 13:57 น.

เผอิญช้างทรงของพระองค์ซึ่งทอดไว้ที่ป่าหัวดอยทางทิศตะวันออก หลุดพลัดไป พระองค์จึงเสด็จตามรอยช้างไปจนถึงดอยจอมทอง ริมฝั่งแม่น้ำกก ทอดพระเนตรเห็นภูมิประเทศเป็นชัยภูมิที่ดี จึงได้โปรดให้สร้างพระนครขึ้น โดยก่อกำแพงโอบรอบ เอาดอยจอมทองไว้ภายในขนานนามว่า เมืองเชียงราย แล้วให้ย้ายราชธานีจากเมืองหิรัญนครเงินยาง มาตั้งอยู่ที่เชียงรายนับแต่นั้นมา

ในปี พ.ศ. ๑๘๑๙ พญามังรายได้ยกกองทัพไปประชิดเมืองพะเยา พญาเมือง ผู้ครองเมืองพะเยาออกมารับเสด็จด้วยไมตรีและยกตำบลบ้านปากน้ำให้แก่พญามังรายแล้วปฏิญาณเป็นมิตรกัน ต่อมาอีกราว ๔ ปี พ่อขุนรามคำแหงมหาราช แห่งอาณาจักรสุโขทัย พญางำเมือง และพญามังราย ได้กระทำสัตย์ปฏิญาณเป็นพระสหายกัน โดยทรงเอาโลหิตที่นิ้วพระหัตถ์ผสมกับน้ำสัตย์เสวยทั้งสามพระองค์สัญญาว่าจะไม่เบียดเบียนกันตลอดชีวิตและในปี พ.ศ. ๑๘๓๔ พญามังรายเสด็จไปสร้างเมืองใหม่ที่เชิงดอยสุเทพ ใช้เวลาสร้างนาน ๕ ปี พ.ศ. ๑๘๓๙ จึงเสด็จและสถาปนานครแห่งนี้ว่า "นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่"

ด้วยพระปรีชาสามารถพระราชกรณีกิจของพระองค์จึงมีมากมาย ดังนี้

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพฤหัสบดีที่ 21 มีนาคม 2013 เวลา 22:11 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 23 กรกฎาคม 2017 เวลา 13:57 น.

๑. ทรงสร้างเมืองเอกในแว่นแคว้นถึง ๓ เมืองได้แก่
เมืองเชียงราย เมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๕
เมืองกุมกาม (ปัจจุบันคืออำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่) เมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๙
เมืองเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๔

นอกจากนั้น พระองค์ยังได้ทรงบูรณะเมืองหิรัญนครเงินยาง และในปี พ.ศ.๑๘๑๑ได้บูรณะเมืองฝางเพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมไพร่พลของพระองค์
(ซึ่งแต่เดิมเมืองฝางตกเป็นเมืองขึ้นของเมืองหิรัญนครเงินยางมาก่อน) และโปรดให้ขุนอ้ายเครือคำลก
หรือขุนเครื่อง
ราชโอรสองค์ใหญ่ไปครองเมืองฝาง

๒. ทรงแผ่พระเดชาในทางการรบ กล่าวคือหลังจากได้ส่งกองทัพไปปราบเมืองมอบ เมืองไร และเมืองเชียงคำได้แล้ว ในปี พ.ศ. ๑๘๒๔
ตีเมืองหริภุญชัยจากพระยายีบา
กษัตริย์ขอม
พระยายีบาหลบหนีไปอยู่กับพระเบิกที่นครเขลางค์พ.ศ.
๑๘๒๘
พระยายีบาและพระยาเบิกยกทัพขอมมาเพื่อตีเมืองหริภุญชัยคืน พญามังรายจึงทรงแต่พระโอรสคือ
ขุนคราม
ยกทัพออกไปต้านทาน
ได้รบกับพระเบิก
และจับพระยาเบิกสำเร็จโทษ พระยายีบารู้ข่าวว่าเสียบุตรจึงทิ้งเมืองเขลางค์หนีไปพึ่งพระยาพิษณุโลก
เจ้าขุนครามจึงได้เมืองเขลางค์อีกเมืองหนึ่งนับว่าดินแดนภาคเหนือทั้งหมดพญามังรายได้ครอบครองโดยทั่วอาณาจักรลานนาในรัชสมัยของพระองค์มีอาณาเขตกว้างไก

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพฤหัสบดีที่ 21 มีนาคม 2013 เวลา 22:11 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 23 กรกฎาคม 2017 เวลา 13:57 น.

ลดังนี้

ทิศเหนือ จด สิบสองปันนา
ทิศใต้ จด อาณาจักรสุโขทัย
ทิศตะวันออก จด แคว้นลาว
ทิศตะวันตก จด แม่น้ำสาละวิน

พ.ศ. ๑๘๒๙ ยกทัพไปตีเมืองหงสาวดีพระเจ้าหงสาวดีเจงพยุเจง
เกรงพระบารมีจึงแต่งเครื่องราชบรรณาการมาถวายขอเป็นไมตรีโดยยกพระราชธิดาพระนามว่านางปายโค (ตะละแม่ศรี)
ให้เป็นบาทบริจาริกาแด่พญามังราย

พ.ศ. ๑๘๓๒ ยกทัพไปตีเมืองพุกาม พระเจ้าอังวะให้ราชบุตรนำเครื่องบรรณาการมาต้อนรับขอเป็นไมตรี

๓. ทรงนำความเจริญในด้านศิลปกรรม เกษตรกรรม และพาณิชยกรรมมาสู่แคว้นลานนา โดยเมื่อครั้งที่ยกทัพไปตีเมืองพุกาม พระองค์ได้นำช่างฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างฆ้อง
ช่างทอง
และช่างเหล็ก

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพฤหัสบดีที่ 21 มีนาคม 2013 เวลา 22:11 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 23 กรกฎาคม 2017 เวลา 13:57 น.

ชาวพุกามเข้ามาฝึกสอนชาวลานนาไทย
จึงเข้าใจว่าศิลปต่าง
ๆ ของพุกามที่มีเหลืออยู่ในปัจจุบันน่าจะเริ่มมาแต่นั้นเมื่อจำนวนไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินของพระองค์มีมากขึ้น
ก็ทรงจัดหาทำเลที่เหมาะสมในการเกษตรและการค้าเพื่อให้มีอาชีพทั่วหน้า

๔. ทรงเป็นนักปกครองที่สามารถและประกอบด้วยคุณธรรมสูงส่ง พญามังรายทรงเลื่อมในและศรัทธาในพระพุทธศาสนา
โดยเป็นองค์ศาสนูปถัมภกและทรงนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในการปกครองราษฎรของพระองค์ได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขมีศีลธรรมอันดีมีอัธยาศัยโอบอ้อมอารี
แก่คนทั่ไปซึ่งเป็นมรดกด้านคุณธรรมที่ตกทอดถึงลูกหลานชาวลานนา จนตราบเท่าทุกวันนี้
แม้ว่าพระองค์ทรงเป็นนักรบผู้แกล้วกล้า แต่การใดที่เป็นทางนำไปสู่ความหายนะเป็นเหตุให้เสียเลือดเนื้อระหว่างคนไทยด้วยกัน พระองค์จะทรงหลีกเลี่ยง
ดังจะเห็นได้จากการที่พระองค์ทรงรับไมตรีจากเจ้าผู้ครองนครต่าง ๆ และการกระทำสัตย์ปฏิญาณระหว่างสามกษัตริย์ดังกล่าว

พระปรีชาสามารถในด้านการปกครองอีกเรื่องหนึ่งได้แก่ การวางระเบียบการปกครองหรือกฎหมายที่ทรงตามขึ้นไว้เป็นพระธรรมศาสตร์ ใช้ในการปกครองแผ่นดิน
เรียกว่า
กฎหมายมังรายศาสตร์
เพื่อให้ลูกขุนใช้เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาในการพิพากษาผู้กระทำผิดสมควรแก่โทษานุโทษโดยมิให้เลือกเห็นแก่หน้าว่าจะเป็นผู้ใหญ่
ผู้น้อย
หัวหมู่
หรือไพร่น้อยเมื่อกระทำผิดย่อมต้องได้รับโทษเช่นเดียวกัน

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพฤหัสบดีที่ 21 มีนาคม 2013 เวลา 22:11 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 23 กรกฎาคม 2017 เวลา 13:57 น.

พญามังรายสวรรคตขณะเสด็จประพาสกลางเมืองเชียงใหม่ โดยถูกอสุนีบาตตกต้องพระองค์เมื่อปี พ.ศ. ๑๘๖๐ รวมพระชนม์มายุได้ ๘๐

พรรษา

ที่มา www.chiangraifocus.com (นำมาปรับข้อมูลบางอย่างตามความเหมาะสมค่ะ)